

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих
підприємств України
Університет Кі Вест (США)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ. ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ

Матеріали
XV Міжнародного бізнес-форуму

(Київ, 21 березня 2024 року)

Київ 2024

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих
підприємств України
Університет Кі Вест (США)**

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНІ. ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ**

**МАТЕРІАЛИ
XV МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕС-ФОРУМУ**

(Київ, 21 березня 2024 року)

Київ 2024

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК 330.341.1(477):355“364”

П 78

Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні. Виклики воєнного часу [Електронний ресурс] : матеріали XV Міжнародного бізнес-форуму (Київ, 21 берез. 2024 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. – 116 с. – Укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-918-117-6

DOI: 10.31617/k.knute.2024-03-21

У матеріалах бізнес-форуму розкрито сучасні проблеми інноваційної діяльності в аспекті світової інтеграції та в умовах впливу війни на інноваційні процеси в країні і світі, зокрема висвітлено роль інноваційних процесів у діяльності малих і середніх підприємств у воєнний час, потенціал бізнес-середовища України, стратегічне управління підприємствами в умовах воєнного стану, розвиток трудового потенціалу, антикризове забезпечення інформаційної безпеки підприємств, фінансові заходи підтримки інноваційного відновлення економіки, штучний інтелект у торгівлі та сферу вищої освіти як складову інноваційного розвитку. Видання містить корисну інформацію для представників органів державної влади, бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій, науковців та студентів.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 330.341.1(477):350“364”

Редакційна колегія: А. А. Мазаракі (відп. ред.), д-р екон. наук, проф., академік НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України; Н. В. Притульська, д-р техн. наук, проф.; А. М. Бідюк, канд. екон. наук, директор Інституту вищої кваліфікації.

Відповідальна за випуск М. А. Попова, заступник директора Інституту вищої кваліфікації.

ISBN 978-966-918-117-6

© Державний торговельно-економічний
університет, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
------------------------	---

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У КРАЇНІ

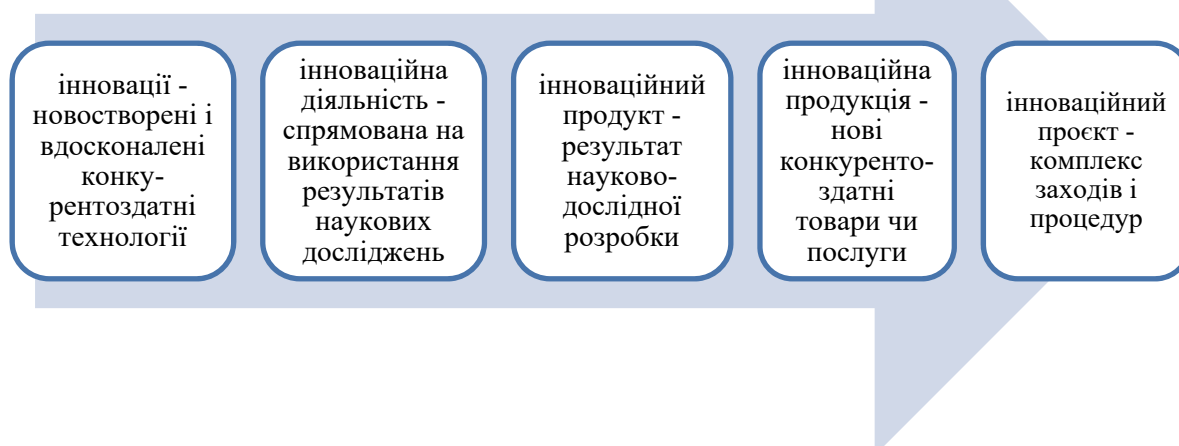
ВЕЛИЧКО О. В. Стратегічне управління підприємствами в умовах воєнного стану ...	10
ГАНУЩАК Т. В. Інноваційне антикризове забезпечення інформаційної безпеки підприємств роздрібної торгівлі	13
ГУЛЯЄВА Н. М., ВАВДІЙЧИК І. М. Потенціал бізнес-середовища України.....	15
ZAVHORODNYA E. O., MELNYK T. M. Navigating the innovation gap: R&D challenges in Ukraine’s ICT sector	17
ЗАЮКОВ І. В. Упровадження освітніх інновацій у ЗВО як фактор зростання глобального інноваційного індексу України	19
КИВГИЛО В. С. Вплив сфери публічних закупівель на сталість інноваційних процесів в Україні під час воєнного стану.....	21
КУЛЬГАНІК О. М. Роль інноваційних процесів у діяльності малих та середніх підприємств у воєнний час	24
ЛИСЯНА В. О. Моделювання як інструмент управління цифровізацією туристичних підприємств в умовах невизначеності	26
ПРОКОПЕНКО Н. О. Трудовий потенціал як фактор інноваційного розвитку економіки та повоєнного відновлення України	29

Кульганік О. М.,
канд. екон. наук,
доцент кафедри економіки та міжнародних відносин
Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ У ВОЄННИЙ ЧАС

Війна в Україні створила безпрецедентні виклики для малих та середніх підприємств. Зруйнована інфраструктура, порушені ланцюжки постачання, міграція робочої сили та падіння попиту змушують малі та середні підприємства адаптуватися до нових умов ведення бізнесу. Впровадження нових технологій може допомогти малим та середнім підприємствам знизити витрати на виробництво та реалізувати їх потенціал.

Закон України «Про інноваційну діяльність» визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом [1]. В умовах війни інноваційні процеси стають ключовим фактором виживання та розвитку малих та середніх підприємств. Адже, інноваційний процес – це узагальнення системи знань, через яку створюються ідеї, що у подальшому впроваджуються у вигляді комерціалізації або системи змін, які поширюються через нові товари, послуги або процеси, які здатні задовольнити потреби на якісно новому рівні (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язок трактувань інноваційних процесів малих та середніх підприємств

Згідно інформації інституту економічних досліджень та політичних консультацій про результати опитування підприємств про стан інновацій в 2023 році у період війни, 23 % підприємств наголошують, що інновації є дуже актуальними та пріоритетними у функціонуванні; 46 % вважають актуальними тільки у випадку окремих (конкурентних) ситуацій; а для 31 % респондентів запровадження інновацій не є на часі [2].

Загалом, малі та середні підприємства можуть розробляти нові продукти та послуги, які відповідають потребам воєнного часу, наприклад, продукти харчування тривалого зберігання, захисні споруди, мобільні додатки для допомоги волонтерам. Впровадження нових технологій та рішень може допомогти підприємствам оптимізувати виробничі та управлінські процеси, економити ресурси та знижувати собівартість продукції. Крім того, інновації повинні використовуватися для вирішення соціальних проблем, таких як бідність, нерівність, безробіття, зміна клімату. Соціальна відповідальність – це не лише модний тренд, а й важливий фактор стійкості та успіху підприємства у довгостроковій перспективі. Впровадження соціальної відповідальності в інноваційні процеси дозволяє підприємству не лише отримати конкурентні переваги, а й зробити свій внесок у розвиток суспільства та довкілля [3]. Дієвим інструментом інноваційних процесів є впровадження грантових програм, як можливість для розвитку бізнесу, реалізації соціальних проєктів, зміцнення громадянського суспільства.

Отже, інноваційні процеси є ключовим фактором виживання та розвитку малих та середніх підприємств у воєнний час. Завдяки впровадженню інновацій малі та середні підприємства можуть не лише вижити, а й процвітати навіть у найскладніших умовах. Державна підтримка може істотно стимулювати інноваційні процеси в бізнесі та допомогти їм стати рушійною силою відновлення української економіки.

Список використаних джерел

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 2002, № 36, ст.266. Відомості Верховної Ради України. Документ 40-IV, від 31.03.2023, підстава – 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

2. Стан інновацій в Україні під час війни. URL: https://www.slideshare.net/APPAU_Ukraine/ss-258071994

3. Хачатрян В.В., Стратійчук В.М. Оцінка соціальної відповідальності як основа інноваційного розвитку сучасного підприємства. *Modern Engineering and Innovative Technologies*. 2022. №2(21-02). С. 53–58.